

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

1/Charakteristika vyučovacího předmětu

a) obsahové vymezení

Předmět zeměpis je koncipován na základě OVO Zeměpis v RVP ZV v plném rozsahu.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod, k získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací, vede žáky k respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí. Předmět zeměpis rozvíjí zájem o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka, kritické myšlení a logické uvažování u žáků a vede žáky k aplikování geografických poznatků v praktickém životě

b) časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9.ročníku. V 6. a 7. ročníku dvě hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku jednu hodinu týdně.

c) organizační vymezení

Upřednostňovanou vyučovací formou je vyučovací hodina. V průběhu výuky jsou zařazovány krátkodobé projekty a tématické exkurze.

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání jsou frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem, skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu), zeměpisné vycházky s pozorováním, projekty a exkurze.

2/ Mezipředmětové vztahy

Předmět Zeměpis svým obsahem navazuje na obsah některých dalších vyučovacích předmětů. Tyto vzájemné mezipředmětové vztahy lze využít ve vyučování k prohloubení znalostí a vytvoření komplexnějšího pohledu na danou problematiku u žáka. Mezipředmětové vztahy jsou uvedeny v osnovách u konkrétního učiva předmětu Zeměpis.

3/ Integrace průřezových témat

Tématické okruhy daných průřezových témat jsou zařazovány průběžně ve všech ročnících během celého školního roku. Konkretizované a zvýrazněné (tučným písmem a podtrženě) jsou uvedeny tématické okruhy průřezových témat, které jsou završením celé problematiky.

I. Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání; seberegulace, sebeorganizace; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje

II. Výchova demokratického občana

- občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie

III. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- objevování Evropy, světa, ČR v evropském kontextu

- Objevujeme Evropu a svět

Námět: Evropské krajiny, státní a evropské symboly

Forma: **integrace do předmětu**

Ped. přínos: **rozšiřuje a prohlubuje dovednosti pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v evropském prostoru; vede k pochopení významu společných politik a institucí EU**

IV. Multikulturní výchova

- **kulturní difference; lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; principy solidarity**

V. Enviromentální výchova

- **ekosystémy; základní podmínky života; problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí**

VI. Mediální výchova

- **kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; práce v realizačním týmu**

4/ Výchovné a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- **vedeme žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací**

- **učíme žáky používat odbornou terminologii**

- **vedeme žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi**

- **učíme žáky využívat vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů**

2. Kompetence komunikativní

- **vedeme žáky ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace**

- **vedeme žáky k naslouchání a respektování názorů druhých**

- **vedeme žáky k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě**

3. Kompetence k řešení problémů

- **vedeme žáky k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů**

- **využíváme metod, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům samostatně**

- **učíme žáky argumentovat, diskutovat na dané téma, obhajovat své výroky**

- **vedeme žáky k odpovědím na otevřené otázky, učíme žáky pracovat s chybou**

4. Kompetence sociální a personální

- **využíváme skupinové a inkluzivní vyučování**

- **utváříme u žáků pocit zodpovědnosti za svá jednání**

- **vedeme žáky k ochotě pomoci a o pomoc požádat**

- **učíme žáky spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků**

- **vedeme žáky k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů**

- **učíme žáky občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku**

5. Kompetence občanské

- **vedeme žáky k dodržování pravidel slušného chování**

- **vedeme žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje**

- učíme žáky tomu, aby brali ohled na druhé
- pomáháme žákům vytvářet si osobní představy o geografickém a životním prostředí

6. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- učíme žáky vyhledávat a využívat různé zdroje informací
- vedeme žáky ke schopnosti orientace v terénu

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vyučovací předmět: Zeměpis
 Ročník: 6

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>ZE/ 2 Používá s porozuměním základní geografickou terminologii S pomocí zeměpisných souřadnic určí na glóbusu i mapě geografickou polohu vybraných lokalit</p> <p>ZE/ 5 Zhodnotí postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy, Porovná vlastnosti a stavbu Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</p> <p>ZE/ 6 Prokáže v praktických příkl. znalosti o tvaru planety Země Zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů</p> <p>ZE/ 7 Rozlišuje prvky a složky přírodní sféry, Porovná jejich vzájemné souvislosti</p> <p>ZE/14 Vysvětlí souvislosti mezi přír. podmínkami a lidskými sídly Pojmenuje obecné základní znaky sídel</p> <p>ZE/19 Porovná různé typy krajín jako součást pevninské krajinné sféry, Rozlišuje na konkrétních případech specifické znaky a funkce krajín</p> <p>ZE/20 Uvede konkrétní případy přírodních a kulturních krajinných prvků</p> <p>Prostorově lokalizuje rozmístění hlavních ekosystémů</p> <p>ZE/27 Ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</p>	<p>Mapa a souřadnice Jak vzniká mapa</p> <p>Země jako součást vesmíru</p> <p>Tvar a rozměry Země Pohyby Země</p> <p>Typy krajín</p> <p>Domov, obec, stát, světadíl Lidská sídla Rozvojové a vyspělé země</p>	<p>M - polokružnice, M – práce s měřítkem, převody jednotek, poměr</p> <p>Př – tématické mapy D – tématické mapy</p> <p>F – sluneční soustava, skupenství látek Př – vesmír F – gravitační síla Země Ov – kalendář Př – roční období – změny v přírodě</p> <p>Př - vznik krajinných sfér, ekosystémy</p>	<p>Možnost motivační zeměpisné vycházky</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>ZE/1 Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace Používá jako zdroje dat grafy, diagramy apod.</p> <p>ZE/3 Vyjmenuje geografické objekty, jevy a procesy Určí jejich pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti Rozezná hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p> <p>ZE/9-I Rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení regionu světa</p> <p>ZE/10 Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony Podle zvolených kritérií srovnává jejich postavení a rozvojová jádra</p> <p>ZE/11-I Porovnává polohu, rozlohu přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry světadílu Zhodnotí zvláštnosti a podobnosti jednotlivých regionů a vybraných (modelových) států</p> <p>ZE/21 Uvede na vybraných příkladech závažné důsledky přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</p>	<p>Seznámení s grafy a diagramy</p> <p>Rozdělení světa Zeměpis světadílu – Amerika, Asie, Afrika, Austrálie, Antarktida Zeměpis oceánů – Tichý oceán, Atlantský oceán, Indický oceán, Severní ledový oceán</p> <p>Přírodní katastrofy, ochrana přírody</p>	<p>M – rozbor grafů, kartogramů</p> <p>Př – fauna, flóra</p> <p>Rv – životní styl</p> <p>Př – podmínky života na Zemi</p> <p>Čj – různá písma, jazyky</p> <p>Rv – rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa, hlad, epidemie</p> <p>Př – ochrana životního prostředí</p>	

Ročník: 8

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>ZE/9 Rozlišuje přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení a ohrazení regionů Evropy</p> <p>ZE/11 Porovnává a hodnotí polohu, rozlohu a přírodní poměry v Evropě</p> <p>S porozuměním hodnotí kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti v Evropě</p> <p>ZE/12 Zvažuje které změny ve vybraných regionech Evropy nastaly a mohou nastat a co je jejich příčinou</p> <p>ZE/22 Vymezí místní region, Chápe vztahy k ostatním regionům</p> <p>ZE/23 Na přiměřené úrovni hodnotí hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti jeho dalšího rozvoje</p> <p>Analyzuje vazby regionu k vyšším územním celkům</p> <p>ZE/24 Hodnotí a porovnává polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu</p> <p>ZE/25 Lokalizuje na mapě jednotlivé kraje ČR, Určí hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</p> <p>ZE/26 Uvede příklady účasti ČR ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států</p>	<p>Evropa – vývoj</p> <p>Evropa – přírodní podmínky</p> <p>Evropa – obyvatelstvo a jeho pohyb Evropa – hospodářství</p> <p>Evropa – regiony EU</p> <p>Česká republika - v Evropě</p> <p>Vývoj území Povrch krajiny</p> <p>Hospodářské zdroje Ochrana přírody Regionální rozvoj a politika Hospodářství Regiony</p> <p>ČR jako součást světového dění</p>	<p>Př – přírodní podmínky a ochrana přírody Ov – Evropa a EU</p> <p>D – vývoj hranic ČR, dějiny evropských států</p>	

Ročník: 9

<p>ZE/4 Vytváří a užívá osobní myšlenková schémata pro orientaci v konkrétních regionech Užívá myšlenkové mapy pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů a jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</p> <p>ZE/8 Porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost</p> <p>ZE/13 Posoudí na přiměřené úrovni organizaci světové populace Zhodnotí její rozložení, strukturu, růst a pohyb</p> <p>ZE/15 Přiměřeně zhodnotí strukturu složky a funkce světového hospodářství Lokalizuje na mapách hlavní surovinové zdroje</p> <p>ZE/16 Zváží předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</p> <p>ZE/17 Porovná státy světa na základě podobných a odlišných znaků</p> <p>ZE/18 Lokalizuje na mapách světadílů hlavní geopolitické změny Vyhledá místa politických problémů v konkrétních regionech</p> <p>ZE/28 Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p> <p>ZE/29 Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pobytu a pohybu ve volné přírodě</p>	<p>Svět kolem nás Globalizace</p> <p>Rozdíly ve vyspělosti zemí</p> <p>Kulturní rozmístění lidstva Osídlení a migrace</p> <p>Zemědělská výroba a průmysl Služby, doprava, cestovní ruch</p> <p>Integrace zemí Mezinárodní ekonomické, vojenské a politické organizace</p> <p>Změny klimatu Rozmanitosti živé přírody</p> <p>Výzkum a využití geografie</p> <p>BOZP</p>	<p>Př – zemědělství Ch – průmysl</p> <p>OV – služby, cestovní ruch VMEGS – Objevujeme Evropu a svět</p> <p>OV – EU, globalizace, integrace, mezinárodní spolupráce D – vznik a vývoj mezinárodních organizací Př – živá a neživá příroda, ochrana přírody</p>	
--	---	--	--